

İŞLETME FİNANSI

YÜZDE YÖNTEMİYLE ANALİZ (**DİKEY ANALİZ**)

- Bu yöntemle, işletmenin bilânço ve gelir tablosu yüzde değerleri ile ifade edilir.
- Yüzde yöntemiyle tek bir yılın finansal tabloları kullanılabileceği gibi, birden fazla yılın tabloları kullanılarak, her bir yılın yüzdeleri karşılaştırılabilir.
- Yüzde yönteminde, kalemin alt olduğu grup veya genel toplam 100 kabul edilir ve her bir kalemin toplam içindeki yüzdesi hesaplanır
- Kalemlerin toplam içindeki nisbi önemini gösterir ve işletmenin, diğer işletmelerle karşılaştırılmasına olanak sağlar.

- İşletmenin gelir tablosunda ise net satışlar en önemli kalemdir çünkü işletmelerin esas gelir getirici faaliyetleri satış işlemleridir. Bu nedenle net satışlar %100 kabul edilir diğer gelir tablosu kalemleri buna göre belirlenir.
- Grup toplamına göre; $(\text{Kalem tutarı} / \text{grup toplamı})$
- Genel toplama göre; $(\text{Kalem tutarı} / \text{genel toplam})$

AKTİF	2019	Grup Toplamına Oranı (%)	Genel Toplama Oranı (%)
1. DÖNEN VARLIKLAR			
Hazır Değerler	120.000	9,37%	7,02%
Ticari Alacaklar	522.000	40,75%	30,53%
Stoklar	587.000	45,82%	34,33%
Diğer Dönen Varlıklar	52.000	4,06%	3,04%
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	1.281.000	100,00%	74,91%
2. DURAN VARLIKLAR			
Maddi Duran Varlıklar	398.000	92,77%	23,27%
(-) Amortismanlar	105.000	(24,48%)	(6,14%)
Net Maddi Duran Varlıklar	293.000	68,30%	17,13%
Diğer Duran Varlıklar	136.000	31,70%	7,95%
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	429.000	100,00%	25,09%
TOPLAM AKTİF	1.710.000		100,00%

BİLANÇO ÖRNEĞİ

		Aktif (%)	Grup (%)
I. Dönen Varlıklar	3.000	25,0	100,0
Kasa	500	4,2	16,7
Ticari Alacaklar	1.000	8,3	33,3
Stoklar	1.500	12,5	50,0
II. Duran Varlıklar	9.000	75,0	100,0
Maddi Duran V.	7.000	58,3	77,7
Maddi Olmayan D.V.	2.000	16,7	22,3
Aktif Toplamı	12.000	100,0	
III. Kısa Vadeli Y.K.	2.000	16,6	100,0
Banka Kredileri	1.000	8,3	50,0
Satıcılar	1.000	8,3	50,0
IV. Uzun Vadeli Y.K.	1.000	8,4	100,0
Banka Kredileri	500	4,2	50,0
Satıcılar	500	4,2	50,0
V. Öz Kaynaklar	9.000	75,0	100,0
Sermaye	7.500	62,5	83,3
Geçmiş Dönem Karları	1.500	12,5	16,7
Pasif Toplamı	12.000	100,0	

Gelir Tablosu Örneği

Brüt Satışlar	55.000	110
Yurtiçi Satışlar	54.000	108
Yurtdışı Satışlar	1.000	2
Satış İndirimleri (-)	5.000	10
Satış İadeleri	2.000	4
Satış İskontoları	3.000	6
NET SATIŞLAR	50.000	100
Satışların Maliyeti (-)	35.000	70
Satılan Ticari Mallar Maliyeti	35.000	70
BRÜT SATIŞ KARI veya ZARARI	15.000	30
Faaliyet Giderleri (-)	3.000	6
Araştırma Geliştirme G.		
Pazarlama Satış ve Dağıtım G.	2.000	4
Genel Yönetim G.	1.000	2
FAALİYET KARI veya ZARARI	12.000	24
Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar	4.000	8
Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-)	3.000	6
Finansman Giderleri (-)	3.000	6
OLAĞAN KAR veya ZARAR	10.000	20
Olağandışı Gelir ve Karlar	500	1
Olağan Dışı Gider ve Zararlar (-)	2.500	5
DÖNEM KARI veya ZARARI	8.000	16
Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yük. <u>Karş.(-)</u>	1.600	3,2
DÖNEM NET KARI veya ZARARI	6.400	12,8

Bilanço örneği

AKTİF	2020	Grup içindeki payı		Genel toplam içindeki payı	
1. DÖNEN VARLIKLAR					
KASA	1.000	$(1000/8000)*100$	12,5	$(1000/18000)*100$	5,5
BANKA	500	$(500/8000)*100$	6,25	$(500/18000)*100$	2,7
T. ALACAKLAR	2.000	$(2000/8000)*100$	25	$(2000/18000)*100$	11,11
STOKLAR	4.500	$(4.500/8000)*100$	56,25	$(4.500/18000)*100$	25
DÖNEN VARLIK TOPLAMI	8.000	$(8000/8000)*100$	100	$(8000/18000)*100$	44,44
2. DURAN VARLIKLAR					
BİNALAR	8.000	$(8000/10.000)*100$	80	$(8000/18000)*100$	44,44
BİRİKMİŞ AMORT	(1.600)	$(1.600/10.000)*100$	(16)	$(1.600/18000)*100$	(8,8)
TES MAK CİHAZ	4.000	$(4000/10.000)*100$	40	$(4000/18000)*100$	22,22
BİR AMORT	(400)	$(400/10.000)*100$	(4)	$(400/18000)*100$	2,2
DURAN VARLIK TOPLAMI	10.000	$(10.000/10.000)*100$	100	$(10.000/18000)*100$	55,5
AKTİF TOPLAMI	18.000			$(18.000/18000)*100$	100
PASİF					
3. KVB					
SATICILAR	1.500	$(1.500/2.500)*100$	60	$(1.500/18000)*100$	8,33
BORÇ SENETLERİ	1.000	$(1000/2.500)*100$	40	$(1000/18000)*100$	5,55
KVB TOPLAMI	2.500	$(2.500/2.500)*100$	100	$(2.500/18000)*100$	13,8
4. UVB					
BANKA KREDİLERİ	4.430	$(4.430/4.430)*100$	100	$(4.430/18000)*100$	24,6
UVB TOPLAMI	4.430	$(4.430/4.430)*100$	100	$(4.430/18000)*100$	24,6
5. ÖZKAYNAKLAR					
SERMAYE	10.000	$(10.000/11.070)*100$	90,3	$(10.000/18000)*100$	55,55
GEÇMİŞ YIL KARLARI	400	$(400/11.070)*100$	3,6	$(400/18000)*100$	2,2
DÖNEM NET KARI	670	$(670/11.070)*100$	6,1	$(670/18000)*100$	3,7
ÖZKAYNAK TOPLAMI	11.070	$(11.070/11.070)*100$	100	$(11.070/18000)*100$	61,5
PASİF TOPLAMI	18.000			$(18.000/18000)*100$	100

Gelir Tablosu Örneği

	2020	Satışlar içindeki payı	
BRÜT SATIŞLAR	100.000	$(100.000/95.000)*100$	105,26
SAT İND	5.000	$(5.000/95.000)*100$	(5,26)
NET SATIŞLAR	95.000	$(95.000/95.000)*100$	100
SATIŞLARIN MALİYETİ	80.000	$(80.000/95.000)*100$	(84,21)
BRÜT SATIŞ KAR/ZARAR	15.000	$(15.000/95.000)*100$	15,79
FAALİYET GİD	7.000	$(7.000/95.000)*100$	(7,36)
FAALİYET KAR/ZARAR	8.000	$(8.000/95.000)*100$	8,42
D. FAAL OL GEL KAR	3.250	$(3.250/95.000)*100$	3,42
FİNANSMAN GİD	4.000	$(4.000/95.000)*100$	(4,21)
OLAĞAN KAR/ZARAR	7.250	$(7.250/95.000)*100$	7,63
OL DIŞI GİD ZAR	1.000	$(1.000/95.000)*100$	(1,05)
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	6.250	$(6.250/95.000)*100$	6,58
D KARI VERG VE DİĞ YAS YÜK KAR	1.250	$(1.250/95.000)*100$	(1,32)
DÖNEM NET KAR/ZARAR	5.000	$(5.000/95.000)*100$	5,26

EĞİLİM YÜZDELERİ İLE ANALİZ (TREND ANALİZİ)

- Bu yöntemde, finansal tablolarda incelenecek dönemlere ait bir yıl (baz) esas alınır. Bu yıla ait tutarlar 100 kabul edilerek, diğer dönemlere ait değerler esas alınan yılın aynı değerleri ile karşılaştırılarak yüzde yöntemine göre oranlanır. Bu şekilde, finansal tablolarda yer alan kalemlerin dönemlere arasında göstermiş olduğu artış veya azalışlar tespit edilerek, bu değişimlerin önemleri ortaya konmaya çalışılır.
- **Trend Yüzdesi = [(İlgili kalem cari yıl tutarı) / (İlgili Kalem Baz alınan yıl tutarı)] X 100**

BAZ YIL

Analizi yapan kişi BAZ yılı belirlerken dikkatli olmalıdır. Baz yıl, işletmenin kurulduğu yıl, enflasyon yaşandığı yıl, yatırım yapıldığı yıl, olağanüstü (afet, sel gibi olumsuz durumlar yanında, şirket birleşmesi gibi olumlu durumlarda olabilir) bir durumla karşılaşıldığı bir yıl (maliyetler fazla olabilir) gibi durumları bünyesinde barındıran bir yıl seçilmemelidir.

İşletmenin bir muhasebe dönemi boyunca yukarıda sayılanlar gibi herhangi bir durumla karşılaşmayıp normal faaliyetini içeren bir yıl olmalıdır.

AKTİF	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Dönen Varlıklar						
Hazır Değerler	10000	13000	11000	100,00%	130,00%	110,00%
Ticari Alacaklar	23000	20000	25000	100,00%	86,96%	108,70%
Stoklar	18000	22000	24000	100,00%	122,22%	133,33%
Dönen Varlıklar Toplamı	51000	55000	60000	100,00%	107,84%	117,65%
Duran Varlıklar						
Mali Duran Varlıklar	8000	8000	8000	100,00%	100,00%	100,00%
Maddi Duran Varlıklar	18000	20000	12000	100,00%	111,11%	66,67%
Duran Varlıklar Toplamı	26000	28000	20000	100,00%	107,69%	76,92%
AKTİF TOPLAMI	77000	83000	80000	100,00%	107,79%	103,90%

Baz yıl 2016

Baz yıl 2008

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kasa	300	350	270	250	280	310	400
Ticari Alacaklar	400	420	430	380	360	500	450
Stoklar	500	550	450	400	500	600	700
Satışlar	2.000	2.200	2.400	2.300	2.100	1.900	1.600

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kasa	100,0	116,7	90,0	83,3	93,3	103,3	133,3
Ticari Alacaklar	100,0	105,0	107,5	95,0	90,0	125,0	112,5
Stoklar	100,0	110,0	90,0	80,0	100,0	120,0	140,0
Satışlar	100,0	110,0	120,0	115,0	105,0	95,0	80,0

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kasa	300	350	270	250	280	310	400
Ticari Alacaklar	400	420	430	380	360	500	450
Stoklar	500	550	450	400	500	600	700
Satışlar	2.000	2.200	2.400	2.300	2.100	1.900	1.600

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kasa	100,0	116,7	77,1	92,6	112,0	110,7	129,0
Ticari Alacaklar	100,0	105,0	102,4	88,4	94,7	138,9	90,0
Stoklar	100,0	110,0	81,8	88,9	125,0	120,0	116,7
Satışlar	100,0	110,0	109,1	95,8	91,3	90,5	84,2

- KAYNAKÇA
- İşletmelerde Finansal Yönetim (Prof. Dr. Ali Ceylan, Doç Dr. Turhan Korkmaz), 9. baskı, EKİN kitabevi
- Finansal Yönetim (Öztin Akgüç), 7. baskı, Avcıol basınıyayın
- İşletme Finansı (Mehmet Bolak), Birsen Yayınevi

Sağlıkla Kalın
İyi Çalışmalar Dilerim

